

предметів і явищ довкілля в їхніх зв'язках і відношеннях, це складний процес відображення сутності речей, який здійснюється через низку розумових дій і операцій, завдяки яким дитина засвоює наукові поняття [3, с. 122].

Результатом розуміння є судження, поняття, умовисновки, погляди, переконання. У ході процесу розуміння змінюється стан свідомості дитини, для неї стає зрозумілим те, що досі не було таким.

Висновок. Отже, вихователі мають створювати оптимальні умови для формування у дітей раннього віку уявлень про об'єкти довкілля. У ранньому віці в них яскраво виражений потяг до пізнання навколишнього світу, тому необхідно підтримувати його та створювати розвивальне середовище.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А. М., Гавриш Н.В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.
2. Гальперин П. Я. Психология мышления и учения о поэтапном формировании умственных действий. Москва : «Наука», 1996. 306 с.
3. Поддьяков Н. Н. Умственное воспитание детей дошкольного возраста. Москва : Просвещение, 1988. 192 с.

Тетяна Власюк,

Студентка 1 курсу ОС магістр

Факультету дошкільної соціальної та спеціальної освіти

Наук. керівник: **Л. І. Зайцева**

доктор пед. наук, професор (БДПУ)

ВИХОВАННЯ ЧЕСНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ КАЗКИ

Актуальність. На всіх етапах розвитку суспільства мораль є важливим регулятором людської поведінки, людських відносин, а моральність – одним із критеріїв оцінки чеснот людини. Моральне виховання формує моральні поняття, погляди і переконання. Воно покликане сприяти розвитку моральних почуттів, що виражають запити, оцінки, спрямованість духовного розвитку особистості. Не менше значення має і вироблення навичок і звичок моральної поведінки. Термін "моральне виховання" в педагогічній науці є широкоживаним, але не має "чіткої визначеності", на що вказував І. Бех [1].

У нашому дослідженні ми розглядаємо моральне виховання як цілеспрямовану взаємодію дорослого і дитини з метою формування моральних почуттів і якостей, засвоєння моральних норм і правил, розвитку моральних мотивів і навичок поведінки. Одним із засобів морального виховання педагоги розглядали казку. Вони зазначали, що людські стосунки у казках прості та зрозумілі, внаслідок чого дитина вчиться співпереживати горю, радіти щастю казкових героїв, перемозі Добра над Злом. Зустріч дитини з казкою викликає почуття емпатії (С. Русова). Важливе значення казки підкреслював педагог-гуманіст В. Сухомлинський,

якій він відводить основне місце у своїй педагогічній системі: "Діти розуміють ідею лише тоді, коли вона втілена у яскравих образах. Казка – благородне і нічим незамінне джерело виховання любові"[3, с. 45]. Для того, щоб казка стала засобом формування моральної поведінки дитини, "сама дитина має на деякий час стати її активним співавтором, вступити з нею в особливий діалог" [3, с. 64]. Цей діалог дитина здійснює разом з казковими героями, в якому "герої казки живуть для дитини своїм особливи мжиттям" [3, с. 113]. Дитина разом з казковим героєм здійснює шлях у світ культури та духу. Саме на цьому духовному шляху все оживає і як би відкривається у своєму житті для дитини, яка відчуває це життя навіть у незмінних і неживих речах. Цей шлях пов'язаний з випробуваннями, труднощами, через подолання яких затверджуються цінності правди, краси, добра, вірності, формується яскрава особистість. Казковий герой виступає тим чинником, через який дитина актуалізує свої переживання. Завдання казки – дати образи, в яких виражаються, якими харчуються почуття.

Казка – невичерпне джерело народної мудрості, один із найпопулярніших жанрів словесності. Перебуваючи сьогодні головним чином у сфері дитячого фольклору, вона зберігає архаїчні елементи, водночас плекає ідеали краси, доброти, милосердя, засуджує жадібність, корисливість і нечесність. Це жанр, що органічно поєднує нашарування різних історичних епох (від витворів первісного сприйняття дійсності до символічного й філософського переосмислення), розробляє надзвичайно цікаві сюжети.

Розглядаючи казку крізь призму її навчально-виховних можливостей можна твердити, що казка органічно увійшла в світ дитини, допомагає їй вчитися і вдосконалюватися, переносити у сферу реалій вимріяне і такі бажані дива, коли долаються будь-які труднощі й страхи, негативні імпульси.

Казки – один із найбільш популярних жанрів серед дітей. На думку В.О. Сухомлинського, «казка — активне естетичне мистецтво, яке захоплює усі сфери духовного життя дитини: розум, почуття, уяву, волю. Казковий жанр розвиває мислення кожної дитини, сприяє створенню інтелектуальної атмосфери в дитячому колективі» [3, с. 32]. Під впливом казок у дошкільників виникають різноманітні почуття та переживання. Казки мають надзвичайну емоційну силу впливу на дітей, несуть у собі позитивний емоційний заряд, здатний викликати позитивні емоції. Захоплюючий зміст казки, самотність дійових осіб, поєднання фантастики з реальністю, образність та експресивність мовлення мають великий емоційний вплив на дітей. Вона сприяє формуванню у дитини чітких морально-філософських, гуманістичних уявлень про навколишній світ, про те, що добро перемагає зло, яке завжди повертається до того, хто його скоїв, а за добрі вчинки завжди віддячують добром.

Тому **метою** нашого дослідження було розробити, обґрунтувати зміст, методи роботи з виховання чесності у дітей старшого дошкільного віку засобами народної казки та перевірити її ефективність.

Однією з основних граней людських чеснот є чесність. Це якість, що відображає одну з найважливіших вимог моральності. Вона складається з правдивості, принциповості, вірності.

Об'єкт: моральне виховання дітей старшого дошкільного віку.

Предмет: зміст народних казок як засіб виховання чесності у дітей старшого дошкільного віку.

Для формування чесності у дітей старшого дошкільного віку ми використовували наступні методи: бесіда, читання та аналіз художніх творів, гра.

Отже, серед дієвих засобів виховання чесності у дітей особливе місце посідає народна казка. Для дітей дошкільного віку саме казка є найцікавішим, найдоступнішим і ефективним джерелом здобуття моральних знань, що пояснюються їхніми віковими психологічними властивостями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Либідь. 2008. 848 с.

2. Богуш А. М., Н. В. Лисенко Українське народознавство в дошкільному закладі: навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закл. / 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Вища школа, 2002. 408 с.

3. Сухомлинський В. О. Рідне слово/ Вибрані твори: У 5- ти т.- Київ: Рад. шк. 1977.

Маргарита Войнікова,

студентка 4 курсу

Факультету дошкільної, соціальної та спеціальної освіти

Наук. керівник: **Л. І. Зайцева,**

док-р пед. н., професор (БДПУ)

ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРЕДМЕТНЕ ДОВКІЛЛЯ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність. Формування цілісного наукового світогляду виступає центральною метою сучасного освітнього процесу. Особистість має ефективно реагувати на соціальні відношення, якими будуть наповнені її майбутня професійна діяльність і життя загалом.

Відповідна підготовча робота в цьому напрямі розпочинається уже в дошкільному віці. Під час ознайомлення з довкіллям у дитини слід формувати змістовні знання про довкілля та способи практичного функціонування в ньому (це і є метою нашого дослідження). Така робота презентуватиме початки наукового світогляду, яким дошкільник оволодіє у наступних вікових періодах розвитку.

У дітей дошкільного віку закладаються початкові уявлення про навколишню дійсність, суспільні цінності, культуру поведінки. Наукові дослідження (А. Богуш, Н. Гавриш, О. Кононко, В. Кузьменко, та ін.) свідчать, що у дітей важливо формувати знання про різноманітні предмети і явища, загальноживані способи мисленнєвої діяльності. Учені наголошують на необхідності засвоєння вихованцями не окремих предметних знань, а вміння їх об'єднувати на основі розумових дій. Така позиція щодо змісту ознайомлення з довкіллям ґрунтується на психологічних дослідженнях (І. Бех, Л. Виготський, П. Гальперін, В. Давидов), які акцентують увагу на дотриманні збалансованості складності